

Editorial

ADVENT I NADAL, MÉS ENLLÀ DE LA COVID-19

Aquest any l'Advent i aquest Nadal, a causa de la Covid-19, es presenta diferent, fins i tot pensem que caldrà reinventar-lo. Si aquest fos un any normal, sense Covid, personalment, familiarment i institucionalment ja estariem planejant la festa més bonica del nostre calendari. Com serà Nadal aquest any? Com seran les nostres trobades nadalenes? Podrem organitzar dinars familiars, i els tradicionals dinars que fem amb els que participen de les nostres institucions, especialment els que dormen als carrers, els que no disposen de mitjans, o d'amistats? Podrem convidar-los? Segurament no ho sabrem fins a última hora.

Aquest any preveiem que haurem d'evitar esdeveniments multitudinaris com cavalcades, festivals i sopars d'empresa. En els últims dies, els informatius ens indiquen que hauríem d'arribar a una situació molt bona per tenir un Nadal sense restriccions. Fins i tot alguns experts apunten a Nadal com unes dates òptimes per a plantejar un nou confinament.

I jo em pregunto: realment cal reinventar Nadal? En el Nadal de l'any 2018 el Papa Francesc ens preguntava: «Com ha de ser aquesta festa que a Déu li agradaria que celebréssim?» Aquest any aquesta frase cobra encara més sentit. Ara, més que mai, ens toca reflexionar sobre quin tipus de Nadal volem viure.

Nadal vol dir, en paraules de Francesc, «acollir a la terra les sorpreses del Cel i celebrar un Déu que revoluciona les nostres lògiques humanes». L'arribada de Déu va canviar de manera radical els plans de Maria i aquest any un virus ha canviat totalment els nostres plans. Fa més de dos mil anys, quan va néixer Jesús, la situació general no era massa millor. La família de Natzaret també es va trobar amb moltes «restriccions». Per un decret promulgat per Cèsar August, Josep i Maria (amb humils recursos econòmics) es van dirigir a Betlem. Allà Maria «va donar a llum al seu fill primogènit, l'embolcallà i el posà en una menjadora, perquè no hi havia lloc per a ells a l'hostal» (Lluc 2,7). Dies més tard, advertit en somnis de l'amenaça d'Herodes, Josep no va dubtar de posar-se en camí amb la seva família per emigrar a Egipte.

Nadal és sempre una oportunitat que Déu ens posa al davant per viure especialment una promesa que genera esperança. «Viure Nadal, digué el sant Pare, és entendre que la vida no es programa, sinó que es dona, que no podem viure per a nosaltres mateixos sinó per a Déu». El desembre de 2011, l'aleshores cardenal Jorge Mario Bergoglio feia al·lusió a una vinyeta en què una nena li explicava a una amiga que havia demanat als seus pares per a Nadal: «Els havia demanat als seus pares que no li regalessin joguines sinó "esperit nadalenc". Els seus pares van quedar sorpresos, sense entendre ni saber què fer». Davant aquesta vinyeta l'actual Papa llançava la pregunta: Què és l'esperit nadalenc? És la promesa d'esperança que es consolida en Jesús. Això és el que hem d'oferir als que truquen les portes de les nostres institucions, una promesa d'esperança. I el fonament d'aquesta esperança és el naixement del Fill de Déu fet home, que renova la seva aliança amb la humanitat, mostrant el gran amor que ens té i l'anhel de retornar-nos a la seva vida, per a ser per a nosaltres, com diu sant Joan en el pròleg del seu Evangeli, la Llum i la Vida, una llum capaç d'il·luminar el nostre caminar, i una promesa de vida plena.

De Crist tot ho rebem, però d'Ell, també tot ho hem d'aprendre, sobretot a estimar, amb un amor gratuït, que, com descrivia Francesc a l'exhortació *Evangeli gaudium* amb cinc verbs, aquest amor primereja, acompanya, s'involucra, fructifica i celebra. Nosaltres tornarem a celebrar amb tots, família, homes i dones necessitats del nostre suport, col·laboradors, una altra vegada el Nada, i malgrat les restriccions de la Covid-19, no oblidem que el Senyor fa sempre «noves totes les coses» (Ap 21: 5).

Mn. Joan Costa
Delegat de pastoral social i caritativa

2

Església Arxidiocesana
de Barcelona
DELEGACIÓ DIOCESANA DE
PASTORAL SOCIAL I CARITATIVA

Apostolat del mar

La XXXIII Jornada de la Gent de la Mar explica l'impacte que els ha provocat la Covid-19

La XXXIII Jornada de la Gent de la Mar, organitzada aquest novembre telemàticament, ha celebrat una taula rodona on han participat diferents agents clau en l'activitat portuària aprofundint sobre l'impacte que ha provocat la pandèmia de la Covid-19 en les persones treballadores vinculades amb el món marítim.

Amb el títol «Com ha afectat i afecta la pandèmia a la gent de mar» la taula rodona ha anat de la mà del president de la Confraria de pescadors, **José Manuel Juárez**; el pràctic, **Andreu Ferrer**; l'Inspector d'ITF, **Marc Martí**; el responsable de creuers de Stella Maris, **Jerónimo Dadin**; i la cap de Creuers del Port de Barcelona, **Mar Pérez**. Tots ells moderats pel president de l'Associació Catalana de Capitans de Marina Mercant, **Agustín Montori**.

STELLA MARIS

La pandèmia viscuda al mar

Des que va començar la pandèmia molts col·lectius s'han vist greument afectats per aquesta crisi sanitària i econòmica. Un d'aquests col·lectius són les persones vinculades al món marítim, ja que aquestes tripulacions dels vaixells s'han acabat convertint en uns dels «treballadors essencials invisibles de la pandèmia».

El president de la Confraria de Pescadors de Barcelona, José Manuel Juárez, ha manifestat el seu desconcert del principi de la pandèmia quan el seu sector era considerat imprescindible i alhora tenien molt poca informació. Per aquest motiu van intentar minimitzar els riscos i això els va comportar grans pèrdues. «Ningú ens donava solucions, ni es podien aconseguir mascaretes o guants, així que dels 250 treballadors a la confraria de Barcelona, 18 van donar positiu». A més, José Manuel Juárez explica que la confraria «ha facturat un 30% menys que la mitjana dels últims exercicis» un percentatge molt elevat que ha mantingut a molts treballadors sense ingressos i que «ha representat que els tripulants hagin perdut més del 26 % dels seus ingressos».

Per altra banda, el president de l'Associació Catalana de Capitans de la Marina Mercant i conductor de la jornada, Agustín Montori, ha destacat que «els mariners ho estan passant molt malament en aquesta pandèmia». Algunes tripulacions «fa 20 mesos que no poden tornar a casa, quan el Conveni sobre el Treball Marítim estableix una permanència màxima d'onze mesos».

Els problemes sistemàtics de les tripulacions per la Covid-19

Francesc Bonada, Andreu Ferrer, Marc Martí i Jerónimo Dadin, han estat els responsables d'explicar els problemes sistemàtics de l'àmbit laboral de les tripulacions. Una vulnerabilitat en les condicions de treball a la qual s'ha sumat l'estrès i la incertesa de la Covid-19.

3

Església Arxidiocesana
de Barcelona
DELEGACIÓ DIOCESANA DE
PASTORAL SOCIAL I CARITATIVA

En les jornades s'han presentat i explicat experiències i situacions límit de les tripulacions en la primera ona del coronavirus, amb un limitat accés al contacte familiar, llargs períodes a bord dels vaixells i la problemàtica de la facilitació dels canvis de tripulació. «Es tracta d'explicar o valorar la importància de la gent de mar, que treballa en condicions dures, i que no estan prou reconeguts» ha explicat Bonada.

L'atenció de Stella Maris a les tripulacions

El responsable de creuers de Stella Maris, Jerónimo Dadin, ha explicat l'experiència que va tenir durant els mesos més durs de pandèmia. Un d'aquests casos va ser d'uns 40 tripulants d'un vaixell de creuer. Molts d'ells eren europeus i no van tenir gaires problemes per tornar als seus països d'origen, però es va presentar el cas de 23 indis que els havien cancel·lat el vol i no sabien quan podrien tornar a casa. En aquest cas Stella Maris va estar al seu costat telefònicament. Dadin també explica l'experiència amb els vaixells mercants i com va ser el canvi que va suposar que tot es fes telemàticament i només pugues baixar a terra una persona. El que més demanaven els tripulants eren targetes SIM per parlar amb les famílies per això des de Stella Maris «vam desenvolupar un sistema, amb la col·laboració de les terminals, consistent en enviar un missatge que lliurava el sobre amb les targetes a una persona de la terminal que ho feia arribar al vaixell».

18 mesos a bord

El pràctic, Andreu Ferrer, ha explicat tots els protocols que ha de seguir un pràctic per pujar a un vaixell, a més ha assegurat que molts tripulants porten entre 9 i 18 mesos a bord sense poder tornar a casa, quelcom que no és recomanable perquè assegura que «el màxim temps d'embarcament reglamentat són 11 mesos» això provoca que molts mariners «pateixin un fort desarrelament social». A més el tràfic de vaixells al port de Barcelona ha baixat un 45%. L'Inspector d'ITF, Marc Martí, destaca la greu situació que estan vivint els mariners a causa de «la impossibilitat de repatriació, la manca d'accés a terra, el tancament de fronteres, la cancel·lació de vols i la manca de comunicació amb les famílies». Molts mariners, assegura Martí, «porten una sobrecàrrega física i mental que ha fet augmentar el nombre de suïcidis». L'ITF ha ajudat la repatriació de 350 mariners des d'Espanya, però els prop de 400.000 tripulants retinguts als vaixells ha provocat que el percentatge dels accidents per factor humà vagi en augment, ara ho són el 66%. A més hi ha més vaixells abandonats i més cansament entre la tripulació.

El drama dels creuers

La cap de Creuers del Port de Barcelona, Mar Pérez, ha parlat sobre la greu situació dels creuers des que va començar la pandèmia. S'ha mostrat crítica sobre la decisió del passat març de tancar d'avui per demà l'accés dels creuers als ports just al moment que començava la temporada. Una problemàtica que ha provocat situacions molt difícils per a totes les persones que es van quedar tancades en un creuer durant la pandèmia. Per això Mar Pérez planteja la pregunta sobre si el temps a terra es pot considerar igual que el temps al mar. Per això demana «ajustar tots els protocols a les necessitats de la gent de mar» Mar Pérez reclama una major «visibilitat» de la gent de mar i considera «fonamental la coordinació entre organitzacions». La directora de Creuers del port de Barcelona considera clau posar «el focus sobre la gent de mar».

Càritas Barcelona denuncia les «fronteres invisibles» que pateixen els migrants 19 de novembre de 2020

Càritas Diocesana de Barcelona ha presentat l'informe *Fronteres in-visibles*, que se centra a analitzar i estudiar la vulnerabilitat que pateixen les persones migrants que viuen a casa nostra. Persones que pateixen diverses barreres legals i administratives les quals les impossibiliten a arribar a una situació regular que els garanteixi els drets bàsics.

En la presentació han intervingut el Director del Secretariat Diocesà de Pastoral amb Migrants de l'Arquebisbat de Barcelona, **Mn. Joan Cabot**;

la cap d'anàlisi social i incidència de Càritas Diocesana de Barcelona **Miriam Feu**; la cap del programa de migració de Càritas Diocesana de Barcelona, **Elisabet Ureña**; i **Salvador Busquets**, Director de Càritas Diocesana de Barcelona.

La Covid-19 extrema la vulnerabilitat

La presentació d'aquest informe arriba en un moment marcat per la **Covid-19, que ha eixamplat la bretxa social entre les persones migrants i les persones en situació regularitzada i les posa en una situació de major precarietat que abans**. Així, l'entitat ha recalcat la dada abstreta del darrer informe FOESSA pre-covid, que indicava com l'**exclusivitat social afectat tres vegades més les persones de nacionalitat extracomunitària que les de nacionalitat espanyola**.

Ara, la situació ha empitjorat, i tal com ha remarcat la cap d'anàlisi social i incidència de Càritas, **Miriam Feu**, «**les conseqüències socials i econòmiques de la COVID-19 han colpejat amb més intensitat a les persones migrades, sobretot aquelles que viuen de l'economia informal**». De fet, «**els ingressos de les famílies ateses per Càritas l'economia informal han caigut un 73%, i un 32% de les famílies migrades de nacionalitat extracomunitària no perceben cap ingrés**», ha indicat.

Xarxa d'obstacles per regularitzar-se

La cap d'anàlisi social i incidència de Càritas ha explicat com quan arriben de fora els migrants han de superar «**una xarxa d'obstacles llarga i desgastant, a la qual sovint hi han de fer front soles**. Sense l'acompanyament de cap entitat i, de vegades, amb menors, que creixeran sense les mateixes oportunitats que els altres nens». **Miriam feu ha esmentat aquests impediments. Trobar una feina, habitatge, homologar els estudis. També, ser atès pels serveis socials, empadronar-se o obrir un compte bancari, regularitzar la situació administrativa i la dels fills, entre d'altres.**

- **Exclusió en diversos espais**

L'informe s'ha fet a partir d'una anàlisi qualitativa, a partir de sis grups de discussió, on han participat 55 persones acompanyades per Càritas Barcelona. **«Persones properes a nosaltres com veïns d'escala o persones que treballen per gent de la nostra família i que pateixen aquestes fronteres»**, explicava Míriam Feu. Quant a xifres totals, ha dit que només hi ha estimacions, segons les quals des d'Espanya situen entre unes 400.000- 500.000 persones i a Catalunya al voltant 100.000.

Míriam Feu ha assegurat que, segons les xifres, **un 23,1 % de les persones migrades pateixen pobresa severa davant un 6,5 % de les autòctones**. Ha explicat que aquesta vulnerabilitat es tradueix en una exclusió generalitzada en diferents espais. Entre aquestes, **l'exclusió residencial patida per 7 de cada 10 persones, les quals viuen dificultats per accedir a un lloguer, viure amb amuntegament o, fins i tot, de dormir al carrer**. **Exclusió laboral en que 2 de cada 5 persones es troba amb diversos impediments administratius i legals per regularitzar el seu contracte**. **Exclusió civico- política que implica un 66%, ja no només de persones que no poden votar pel padró sinó també de molts que «no hi participen perquè veuen que la seva situació està molt allunyada d'aquesta realitat»**. **La salut i l'educació també es veuen afectades per aquesta situació d'exclusió**.

Mancances de l'administració

La cap de migració de Càritas Barcelona, Elisabet Ureña, ha explicat **les mancances jurídiques actuals per acollir a les persones migrades**. **En aquesta línia ha denunciat els controls de fluxos migratoris al voltant del visat i el contracte de feina, a més d'una manca d'adequació de la norma a la mobilitat migratòria actual que obliga les persones a entrar de manera irregular**.

Ureña ha apuntat algunes de les fronteres invisibles que es troben les persones migrants, i un cop han passat a una situació més regulada, «sempre estan patint el por a caure en la regularitat sobrevinguda, i tornar així a la casella de sortida». Ha fet especial esment amb els menors. «Mentre els infants són menors d'edat, tenen els mateixos drets que els nens espanyols. Als 18 anys, si estan irregulars, han de deixar els estudis», ha advertit.

D'altra banda, ha volgut posar el focus en la situació dels menors no acompanyats. Així, ha indicat que no sempre són regularitzats per les entitats tutelars, i que tot i això només tenen accés al permís de residència. Això els situa en un alt risc de patir una irregularitat sobrevinguda si no obtenen un contracte. Finalment, Ureña ha destacat la **dificultat per accedir al dret d'asil a Espanya indicant que a 31 d'octubre de 2020, només un 4,57% de les persones sol·licitants han restat reconegudes amb l'estatus de refugiat i amb dret a la protecció subsidiària**.

Propostes per a l'administració

«Aquesta cursa d'obstacles afecta els migrants a molts nivells i es converteixen en fronteres invisibles que els porten a viure als marges de la societat i no els permet prestacions». **Així ha denunciat** el director de Càritas Diocesana de Barcelona, Salvador Busquets la situació que pateixen aquestes persones. Com a reclam ha proposat diverses propostes a les administracions públiques com a polítiques de xoc.

Entre aquestes la millora en el sistema de cites a Comissaria per l'emissió de la TIE, la **flexibilització en la concessió de les autoritzacions de residència i treball**, per facilitar l'accés al mercat laboral amb plenes garanties, facilitar l'empadronament municipal o que els **serveis socials garanteixin l'atenció de les persones migrades**, especialment la d'aquelles que tenen una situació administrativa irregular, **definint quines són les prestacions socials bàsiques**.

L'Església per trencar les fronteres

Joan Cabot ha fet una **crida a actuar segons el missatge tant recalcat pel papa Francesc basat en: acollir protegir, promoure i integrar**. «Actituds que la societat occidental hauriem de fer nostres de cara a una societat solidària, superant les situacions que bloquegen l'accés de les persones a l'acollida». Joan Cabot ha destacat com l'acció de promoure implica tant els governs, com les persones. Integrar, i el fet d'integrar ha de ser des de dues direccions. «Església i comunitat ha de redreçar-se per fer lloc al nouvingut. **Tots ens hem d'implicar en aquesta integració. Les fronteres no només trepitgen la dignitat sinó també molts somnis que volem que siguin possibles**», ha dit.

Cabot ha animat les comunitats cristianes a sumar-se en aquesta crida i a veure-ho com un repte. Per això, des de la Pastoral Social i des del moviment *Caminem Junts en la Diversitat* «es vol oferir un marc on ningú se senti estranger». «Un espai on tothom senti el caliu comunitari, per ser reconeguts en aquesta església intercultural», ha dit.

Pastoral amb migrants

Card. Omella: "Tots som migrants en aquesta terra camí cap al cel"

26 d'octubre de 2020

Aquest diumenge 25 d'octubre s'ha celebrat a la Catedral de Barcelona la Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat. Es tracta de la convocatòria anual a la qual ens crida el Papa Francesc per viure la pluralitat i la riquesa de l'Església. L'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella va presidir la celebració, concelebrada amb els sacerdots de les diferents comunitats. Tal com explicaven des del Secretariat Diocesà de Pastoral amb Migrants, **l'objectiu de la trobada és animar les comunitats cristianes a prendre consciència del drama humanitari d'aquells que es veuen forçats a deixar casa seva per motius econòmics, per la violència o pel canvi climàtics, arreu del món.**

La celebració va comptar amb la participació dels fidels de les diferents comunitats les quals es van unir en la pregària i amb els cants propis de cada cultura. També, com a representació d'aquesta església plural es va llegir la Paraula de Déu en les diverses llengües de les comunitats presents. Hi eren presents també membres de diverses entitats socials d'església com Càritas Barcelona o Mans Unides. Es recordava així que «tots som germans», tal com subratllava Omella en el moment de l'Homilia, fent referència també a l'encíclica del Sant Pare *Fratelli Tutti*.

Migrants com Jesús

«**Com Jesucrist, obligats a fugir**» ha estat el lema d'enguany. Recordava quan Maria, Josep i Jesús es veuen obligats a emigrar a Egipte, fugint de la persecució d'Herodes. Precisament, en el seu missatge, el Papa demana **posar l'accent en els desplaçats interns en països sense infraestructures per acollir-los.** «Una migració invisible que se suma a la tragèdia que sovint és notícia a les fronteres del Mediterrani, de Mèxic i els

Estats Units d'Amèrica, i de tants altres llocs del planeta», exposen des de la Pastoral de Migrants».

8

En el moment de l'homilia, l'arquebisbe de Barcelona també va fer especial menció a aquest lema que ens diu com Jesús, igual que tants migrants va fugir deixant la seva cultura la seva terra. «Un exemple de com Ell viu i pateix amb nosaltres».

Estimar Déu a través del Germà

Omella va aturar-se en el manament ***Estimaràs Déu sobre totes les coses com a tu mateix***. Un manament que ens remet a l'estima cap a l'altre, «imatge de Déu i germà teu». «Hem d'aprendre a estimar a Déu a través del Germà», deia Omella. En aquest sentit, va destacar els quatre grans verbs que tan subratlla el Papa: acollir, protegir, promoure i integrar. Quatre accions per arribar a conèixer l'altre de veritat, ja que, «**només es coneix a l'altre si se li estima, quan el coneixem el compremem**», va dir Omella.

Va exhortar els presents a tenir una «actitud de serveis cap als altres» i donar «una acollida senzilla i humil». Una crida dirigida sobretot al tracte amb els nouvinguts que arriben, amb els quals s'ha de ser humil. Com en la Paraula del *Bon Samarità*, es referia Omella, de la qual s'ha de donar exemple, sent l'Església Samaritana que el Papa demana.

Tots som migrants

«Tant de bo puguem viure com germans i construir un mon de fraternitat i pau». Amb aquest desig, l'arquebisbe de Barcelona afirmava que **«cap cultura està per sobre les altres. Totes elles són diferents i es complementen. Fem aquest bonic mosaic del món sencer.** Si tots els colors de l'arc de Sant Martí fossin iguals, no seria tan bonic. És millor diferents. Una església catòlica on tots cabem».

Amb aquesta pluralitat, el cardenal va recordar que tots perseguim una mateixa missió i uns mateixos fonaments. **«Tots som migrants en aquesta terra camí cap al cel, la casa comuna. Tots som pelegrins a la casa del pare» .«Compartim la fe, la cultura, l'amistat i un projecte comú: L'amor que és acollida recolliment de l'altre i perdó»**, va afegir .

Flashmob de sensibilització

Després de la celebració, el Secretariat de la Pastoral amb migrants va organitzar un **Flashmob al Pla de la Seu amb l'objectiu de sensibilitzar**. Enmig la foscor del vespre, dotze persones van aixecar uns panells amb imatges al·lusives a la situació de molts Migrants i Refugiats. Aquestes imatges es van mantenir, amunt mentre un saxofonista interpretava una melodia, alhora que tots els presents amb les llanternes del nostre telèfon mòbil. **Els cartells, inadvertits entre la foscor, van quedar il·luminats, tot recordant aquells que pateixen i ningú veu.**

Des del Secretariat de la Pastoral amb migrants, el director Mn. Joan Cabot, expressa que a més de prendre consciència es vol vetllar perquè, **«en la mesura de les nostres possibilitats, poguem incidir en la manera com la nostra societat acull les persones d'origen migrant i que busquen refugi entre nosaltres»**. **«Convé que fem xarxa, també amb la societat civil, per vetllar per unes polítiques justes i per un tracte humanitari que tant sovint trobem a faltar en la gestió del fet migratori que fa el nostre país i tota la Unió Europea»**.

MONTSE PUNSODA
Fotografies: M. Punsoda/ Dr. Simón

Pastoral pels marginats

El claustre de Santa Anna acull la IV Jornada Mundial dels Pobres

16 novembre de 2020

El Secretariat de Pastoral Social i Caritativa de l'Arquebisbat de Barcelona celebra la festa fent una crida a «superar les barreres de la indiferència»

L'Església ha celebrat aquest 15 de novembre la **IV Jornada Mundial dels Pobres**, convocada pel Sant Pare. En aquest context, el **Secretariat de Pastoral Social i Caritativa de l'Arquebisbat de Barcelona** va acollir el mateix diumenge la celebració comunitària de l'Eucaristia i l'Adoració al Santíssim. La trobada va tenir lloc precisament al claustre de la parròquia Santa Anna. Precisament, l'Hospital de Campanya del centre de Barcelona, que cada dia acull gent sense sostre i els dona el caliu d'una família i un àpat, seguint el lema d'enguany: "Allarga la mà al pobre" (Si 7,32).

La celebració es va fer a la llum del **missatge del Sant Pare**, amb motiu d'aquesta **IV Jornada Mundial dels Pobres**. El director del Secretariat de la Pastoral Social i Caritativa, Mn. Joan Costa va ser l'encarregat de presidir, acompanyat del rector de la parròquia de Santa Anna, Mn. Peio Sánchez, així com el vicari, Mn. Xavier Morlans i diversos pastors de l'Arxiprestat.

Superar les barreres de la indiferència

En el moment de l'homilia, Mn. Joan Costa va exposar com el lema, suposa **«una invitació a la responsabilitat i un compromís directe de tots aquells que se senten part de la mateixa destinació. És una crida a portar les càrregues dels més febles»**. Amb aquest propòsit, va exhortar els presents a «superar les barreres de la indiferència». Exposant les paraules del Papa Francesc va recordar que la pobresa sempre assumeix rostres diferents, i com **«mirar Déu ens permet veure a l'altre amb ulls nous. Crist ens transforma la mirada, per veure com veu ell»**.

Per trencar amb la indiferència i aquesta incapacitat per plorar pel sofriment aliè, **Mn. Costa va donar tres camins**. D'una banda, **«Fer nostres els sentiments del Pare i de Jesús»**. «Un Pare que estima fins al punt de donar al seu Fill per la salvació de cada home», va dir. En segon lloc, **«sentir-nos Església i mirar a el cel, per fer nostres els sentiments dels Sants»**, vivint així en profunditat la comunió dels sants i ser “illes de misericòrdia enmig la indiferència”, com diu el Papa. Finalment, en tercer lloc, **interpel·lar-nos davant el patiment dels germans**. «El patiment de l'altre constitueix una crida a la conversió, perquè la necessitat del germà em recorda la fragilitat de la meua vida, el meu dependència de Déu i dels germans».

Pregària per descobrir el germà

Mn. Joan Costa, va animar a l'oració amb el Senyor. Per encendre el seu propòsit, que rau en el servei als pobres. **«Quan mirem, descobrim els seus anhels, les seves peticions i ens posem a la seva disponibilitat**. Aquesta manera de pregar porta a l'acció, al servei incondicional i gratuït cap als preferits de el Senyor». Sempre, amb una actitud d'esperança, apuntant a **«redreçar el cor, estar ferm i no angoixar-se en temps d'adversitat»**, va dir citant el Sant Pare. Va demanar que «la pregària a la Mare dels pobres pugui reunir als seus fills predilectes i a quants els serveixen en el nom de Crist. I que aquesta mateixa oració transformi la mà estesa en una abraçada de comunió i de renovada fraternitat».

Una mà, cada dia de l'any

Després de l'adoració al Santíssim, tots plegats van dinar al claustre amb els preferits del Pare. Van compartir taula, sent, un cop més, exemple d'aquest crit que ens arriba de fraternitat amb el germà. I l'endemà, **un cop més s'allargarà la mà al pobre a la parròquia Santa Anna**. Així, tal com demana el Sant Pare, «no es tracta d'un dia a l'any per recordar-nos dels pobres, sinó quelcom que hem de tenir present cada dia, perquè sempre tindrem pobresa al nostre voltant i sempre podem tenir una mà estesa a l'altra víctima de qualsevol mena de pobresa».

12

Església Arxidiocesana
de Barcelona
DELEGACIÓ DIOCESANA DE
PASTORAL SOCIAL I CARITATIVA

Entrevista a monsenyor José Cobo, responsable de pastoral penitenciària d'Espanya Religió digital 7 d'octubre de 2020

Entrevista de Religió Digital a monsenyor José Cobo, bisbe auxiliar de Madrid, que acaba d'assumir el càrrec de responsable de la Pastoral Penitenciària d'Espanya. Convençut que, per treballar en una presó, cal creure en la reinserció dels condemnats, monsenyor Cobo espera que "puguem combatre no solament el Covid-19 sinó la indiferència, l'individualisme, l'exclusió i el desconsol".

Acaba d'assumir el càrrec de bisbe responsable de Pastoral penitenciària. Com ho afronta?

Amb molt de respecte i admiració a la trajectòria de tants cristians que es deixen la pell en aquesta missió. I aprenent dels que treballen, amb Florencio Roselló al front, com a director de departament. Aquí arribo amb la meua pobra experiència. Abans de ser capellà vaig ser voluntari a la pastoral penitenciària, després sempre com a sacerdot he estat a prop d'aquesta realitat. Ara com a bisbe m'incorporo a aquest camí

per caminar en la pastoral que és de tota l'Església.

Ser aquí em fa estar despert i prop de tants que estan necessitats de misericòrdia, d'amor i perdó. I fer-ho en aquest temps és una oportunitat. Sabem que la crisi, el nou virus, el daltabaix econòmic arribarà als més vulnerables i irremeiablement als presos i les seves famílies, i des d'allí a molts. Així afronto la tasca per ajudar-los a estar preparats i fer que aquest virus no entri en les presons. Però no només aquest. Hi ha altres vells virus que demanen vacunes per impedir que es colin en els cors dels privats de llibertat, en els treballadors dels centres, en els voluntaris o a les famílies. Jesús ens donarà llum perquè, amb la solidaritat, la justícia i la caritat, com diu el Papa Francesc, puguem combatre no solament el Covid-19 sinó la indiferència, l'individualisme, l'exclusió i el desconsol.

Amb 162 capellans i 2.560 voluntaris, la pastoral penitenciària gaudeix de bona salut?

Creiem que sí, perquè en totes les presons d'Espanya està present l'Església, d'una manera compromesa i organitzada. Treballant tant dins com fora de la presó. La Memòria 2019 que s'ha presentat recentment mostra un compromís que porta a atendre la persona en la seva globalitat a través de tres àrees: religiosa, social i jurídica. Atenem a la persona presa en totes les seves dimensions, no només en la religiosa, també en les seves necessitats socials i en els seus assumptes jurídics.

La bona salut es nota quan, enmig d'aquesta epidèmia, no parem de compartir experiències i gestos que curen i assenyalen per on hi ha el Déu que vol a tots els seus fills i filles. Així vam rebre un generós nombre de voluntaris, que suposen la quarta part de tots els que intervenen a la presó.

O quan mirem als recursos que posen a disposició com són pisos d'acollida, seguiments, ajuda a famílies, recerca de feina ... I també quan analitzem la inversió econòmica que cada any aporta la Pastoral Penitenciària en projectes d'acompanyament i de reinserció social.

Tinc entès, a més, que l'any passat la pastoral penitenciària va invertir 1,76 milions d'euros. D'on procedeixen els seus ingressos?

La Pastoral Penitenciària cada any es reinventa i és molt creativa. Estic coneixent un ventall riquíssim d'accions i iniciatives que necessiten recursos i els demanen. És per això que part d'aquests diners procedeix de donatius i col·laboracions directes de particulars, parròquies, comunitats religioses i entitats religioses (Caritas...). I també una altra part prové d'ajudes de l'administració, ja que en molts llocs la Pastoral Penitenciària ha creat fundacions o associacions per poder accedir, com qualsevol altra entitat, a aquestes ajudes socials o privades destinades als més vulnerables, com és el cas de la presó.

¿Els catòlics espanyols estan prou conscienciats sobre l'atenció als empresonats?

S'està avançant bastant. Tot i que s'ha de reconèixer que la presó és invisible a la societat i per tant també a l'Església. La presó no es veu, no s'hi pot anar quan un vol, com a un hospital, a un col·legi, a una entitat pública, i això crea distància geogràfica i també de sensibilitat. Molta gent d'Església només escolta parlar de la presó a través de casos i delictes mediàtics, i això genera també opinió i no sempre bona que porta a prendre, de vegades postures contràries a l'evangeli. Encara hi ha gent a l'Església que creu que el que està a la presó és dolent i el de fora és bo, i no sempre el delicte és pecat.

¿L'Església catòlica aposta per la reinserció, fins i tot en el cas dels terroristes o dels pederastes?

L'Església per mandat de Crist va a la trobada de qui està a la presó, la presó és un espai privilegiat per a la trobada. L'Església quan entra a la presó no pregunta el delicte. De fet, molts capellans i voluntaris no coneixen el delicte de molts presos amb els quals desenvolupen una activitat o participen en l'eucaristia.

Per a nosaltres hi ha persones. El Papa Francisco va definir bé aquesta pregunta en la seva visita a la presó de dones de Xile al gener de 2018, "Una condemna sense futur no és humana, és una tortura". I compte! L'Església també repudia i rebutja aquest tipus de delictes.

La pandèmia va acostar els presos a Déu i va fer augmentar la solidaritat a les presons?

Com em diu Florencio (i molts capellans i voluntaris), molts presos, davant la impotència i el desconcert amb què es vivia la pandèmia, es van llançar a recolzar-se fortament en Déu. Veien, enmig de l'experiència de la presó, que tot fallava, que els mitjans humans, sanitaris es desbordaven, no arribaven. Va haver-hi testimonis de presos que cada nit resaven per malalts i morts per la pandèmia. Alguns es reunien en grups, els dissabtes i diumenges, a imatge de les primeres comunitats cristianes, i enmig d'aquest desconcert es dirigien a Déu, i posaven en ell tota la seva esperança.

Sí, durant la pandèmia molts homes i dones presos van resar més i es van acostar més a Déu. La vulnerabilitat que hem experimentat ens ha donat la possibilitat de ser més humans.

Ha tornat la missa a les presons?

Des de mitjans de juny, els capellans han tornat a entrar i han tornat a celebrar les eucaristies a la presó. Però en petits grups. Les mesures sanitàries recomanen que no es barregin presos de diferents mòduls o departaments, per evitar possibles contagis, això ha motivat que els capellans hagin de celebrar més eucaristies els caps de setmana. Els grups són més reduïts, però també més profunds.

Tot i que en el moment d'aquesta entrevista el virus està entrant en algunes presons, cosa que no es va produir en la primera onada, i s'està tallant l'entrada en algunes d'elles, amb la limitació també de les celebracions.

¿Els capellans de presons són o han de ser capellans especials i amb un gran cor samarità?

El capellà de presons no és un heroi, no és especial, és un sacerdot més de l'Església diocesana que rep l'enviament del Bisbe a evangelitzar a unes perifèries especials. A més, treballa en equip amb els voluntaris a cada centre. Evidentment el capellà de presó ha de creure en la reinserció, en comprendre les caigudes, o reincidències. Ha de lluitar perquè la nostra societat sigui la de les oportunitats, no la de les condemnes. Ha de fixar-se en la persona més que en el delictes, ha de confiar que el pres necessita, per mitjà d'una experiència profunda d'humanitat, i de la qual l'Església és experta, un dia normalitzar la seva vida i reinserir-se en la societat.

I entenc que en aquest ministeri pastoral a la presó ha d'haver un component vocacional important a aquesta realitat, en cas contrari es pot estar frustrant les expectatives de molts presos que posen a l'Església tota la seva esperança.

Què demanaria a l'Estat i l'Església per als empresonats?

Es podria demanar molt, però per ser concrets, a l'Estat li demanaria que cregui més en la reinserció que en la presó. Espanya és el país d'Europa i del món amb menys taxa de delictes violents, en canvi és el país d'Europa que compleix una mitjana més alta de presó. La mitjana d'estada a la presó a Europa és de 10 mesos, a Espanya és de 17 mesos. Es necessita un canvi en l'aplicació del Codi Penal. A l'Administració Penitenciària li demanaria que confii més en els presos, que segueixi humanitzant els espais i les relacions, que ofereixi

més oportunitats de permisos, tercers graus. Que ajudi a construir el futur dels presos, un futur en llibertat.

I a l'Església, que sigui casa també dels presos. La missió que ens mou ens porta a estar en els llocs on es necessita la misericòrdia de Déu, i no estem "uns pocs", sinó que és tota l'Església de Jesucrist la qual entra a cada presó.

Pastoral de trànsit bombers i cossos de seguretat

Jornada de víctimes d'accidents de trànsit Barcelona 15 de novembre de 2020

A part de la celebració de la jornada de responsabilitat en el trànsit, pels vols de Sant Cristòfol, anualment, el 3r diumenge de novembre, dediquem el nostre record a aquelles persones mortes en accident de circulació. Es una data que va instaurar mundialment les Nacions Unides l'any 2005, havent-se iniciat aquesta sensibilitat en el Regne Unit l'any 1993.

La majoria de les nostres famílies hem patit aquest fet. I no son només víctimes els que hi han perdut la vida, també persones afectades en el seu cos, a cops greument i/o psíquicament.

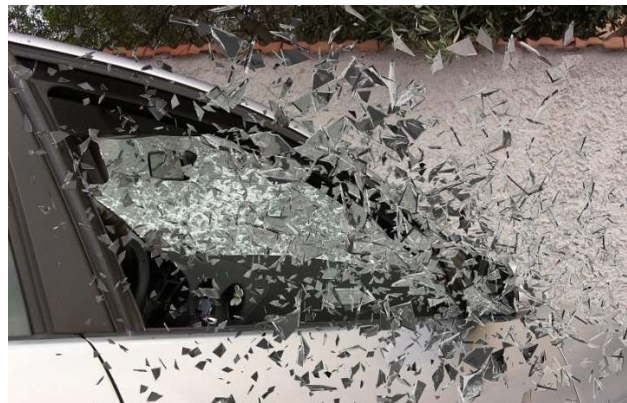
Pensem que en les celebracions dominicals, presencials o virtuals, seria molt positiu sumar-nos a la commemoració amb alguna pregària i/o comentari oportú. És una manera que pot ajudar a moltes persones a prendre'n consciència de la gravetat de la situació.

Segons les Nacions Unides aquesta jornada és per:

Recorda. Dóna suport. Actua.

Els objectius del Dia Mundial en Record de les Víctimes d'Accidents de Trànsit 2020 són proporcionar una plataforma, a les víctimes d'accidents de trànsit i les seves famílies, per:

- Recordar a totes les persones mortes i ferides de gravetat a les carreteres;
- Reconèixer el treball crucial dels serveis d'emergència;
- Cridar l'atenció sobre la resposta legal generalment trivial a les morts i lesions culposes a la carretera;
- Advocar per un millor suport a les víctimes de l'trànsit i les seves famílies;
- Promoure accions basades en evidències per prevenir i eventualment detenir més morts i lesions per accidents de trànsit.

16

Comença el nou any litúrgic

Nou Any litúrgic dedicat al treball pastoral amb els pobres
23 de novembre de 2020

En el Pla pastoral vigent hi ha un apartat dedicat als pobres. Aquest any litúrgic aquest tema és prioritari:

ELS POBRES, DESTINATARIS PRIVILEGIATS DE L'EVANGELI

Qui és el meu proïsme? El bon samarità (cf. Lluc 10,30-37)

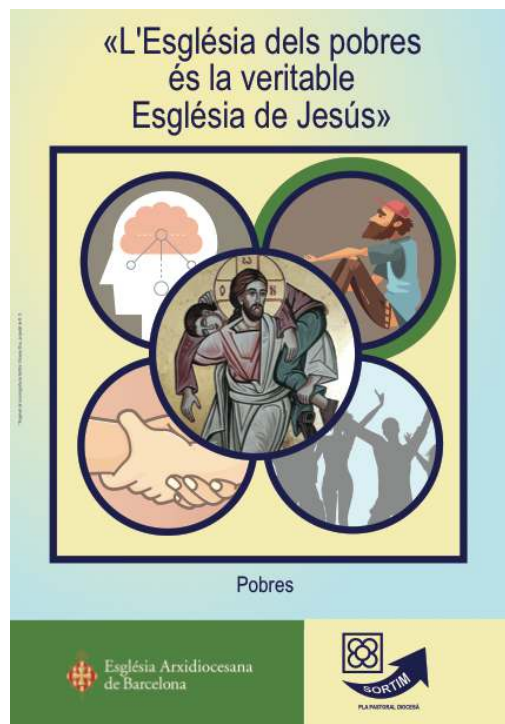
Una de les propostes més repetides pels diferents grups i algunes persones individuals en la consulta per preparar aquestes orientacions i propostes d'acció ha sigut la necessitat de fer una opció pels pobres, de ser l'Església dels pobres, de ser parròquies, comunitats i grups al costat dels més necessitats, de treballar per la justícia, de denunciar, quan calgui, les injustícies, d'acollir els immigrants i els refugiats...

L'opció pels pobres és un tema constant en les respostes a la consulta realitzada, cosa que mostra una gran sintonia amb les línies pastorals del papa Francesc (cf. EG48,195,197-201). Aquí cal recordar aquest advertiment: «No estimeu només de paraula o amb la llengua, sinó amb obres i de veritat» (1 Joan 3,18). L'Església serà aquell «hospital de campanya» que ens proposa el Papa si desenvolupa la solidaritat amb de les diferents formes de pobresa i de sofriment existents, i si és acollidora de tothom, sense mirar les condicions de raça, sexe o religió. Si actua així, serà més fi del a la seva missió d'anar cap a les perifèries geogràfiques i existencials de la nostra societat.

Propostes:

2.1. La mirada de Jesucrist: cal descobrir des dels ulls de Jesús les pobreses que ens envolten i les causes que les provoquen. És necessari que individus i comunitats tinguem la mirada de Crist que sabia adonar-se de les moltes situacions de pobresa del seu entorn. Hem de descobrir els pobres que tenim a prop nostre i ajudar els altres a veure'ls. I més avui que abunden les pobreses amagades.

Aquesta manera de mirar és un model de contemplació, i és també una experiència de fe. En aquest sentit caldrà tenir en compte les iniciatives que impulsi la delegació diocesana de Pastoral Social amb motiu de la Jornada Mundial dels Pobres que se celebra anualment.

2.2. Programes de solidaritat:

respondre a aquestes pobreses, seguint el model d'acció social de Càritas Diocesana, amb fets concrets de solidaritat, i alhora elaborar projectes ben dissenyats per atendre les necessitats urgents com ja es fa des de les Càritas parroquials i arxiprestals. Són moltes les iniciatives bones que ja existeixen a la nostra arxidiòcesi, en moltes institucions de laics, parròquies i congregacions dedicades al món dels pobres. Cal que els donem suport amb col·laboracions personals i econòmiques. És bo que aquestes iniciatives es coordinin per tal d'aconseguir una major eficàcia. Cal que estiguem atents a les possibilitats de transformació de la societat per tal que esdevingui més justa i fraterna (acció sindical,

política i altres mitjans de solidaritat), sobretot animar i acompanyar els cristians que senten la vocació de l'acció política.

2.3. Atur i precarietat laboral: la perllongada i elevada taxa d'atur, sobretot juvenil, és ja tràgica. També es dona una forta precarietat laboral. Ens cal donar suport a iniciatives pràctiques per superar aquests dos problemes. Així mateix cal tenir presents també dos aspectes molt importants: d'una banda la formació de joves i de persones més grans per fer-los més fàcil l'entrada en el mercat laboral; d'altra banda, el compromís social i polític per millorar o reformar les estructures econòmiques que cronifiquen l'atur i la precarietat laboral. En aquesta proposta caldrà tenir en compte les orientacions que proposi la delegació diocesana de Pastoral Obrera i també les iniciatives pastorals dels moviments evangelitzadors en el món obrer presents a la nostra arxidiòcesi.

2.4. Refugiats i immigrants: s'agraeix el que han fet davant d'aquest problema moltes persones per iniciativa pròpia i també algunes institucions civils i religioses. Encara es pot fer molt més i, per tant, s'ha de fer més. Per exemple, consolidar les entitats ja existents dedicades a immigrants i refugiats i desenvolupar les plataformes de persones i entitats que treballen en aquest sector. La delegació diocesana de Pastoral Social treballa en aquest sentit amb la iniciativa pastoral «Caminem en la diversitat», com també ho fa la delegació diocesana de l'Apostolat del Mar, que fa una tasca rellevant amb els immigrants treballadors del món marítim i portuari. Ens proposem continuar la labor integradora realitzada per les comunitats parroquials en els anys seixanta i setanta del segle passat davant de la forta immigració interior.

2.5. Experiències de fragilitat: en aquest capítol hem d'encabir-hi des de la indigència humana i psicològica (malaltia física i psíquica, soledat, marginació, discapacitats físiques i sensorials...) fins a la necessitat espiritual i religiosa que senten molts pobres. Convé que tothom estigui amatent a les moltes persones que necessiten ser escoltades. Se'ns retreu sovint el rostre trist i gris de moltes institucions eclesials. Hem de maldar per tal que canviï aquesta percepció i per això volem que les parròquies, comunitats i entitats eclesials esdevinguin encara més un espai d'acolliment i d'esperança. Pel que fa a les persones malaltes, cal potenciar l'atenció pastoral i sacramental que es realitza als hospitals de la nostra arxidiòcesi comptant amb el suport de la delegació diocesana de Pastoral de la Salut.

2.6. Església pobra: no n'hi ha prou d'anar als pobres i ser solidaris amb ells. La mateixa Església ha de ser pobra, segons ens diu el papa Francesc. No és fàcil trobar concrecions pràctiques. Tanmateix, se n'han fet alguns suggeriments en les respostes a la consulta prèvia sobre aquest Pla Pastoral: que la pobresa es manifesti en les persones, en les institucions eclesials, en els edificis; que en tot es tingui un estil adient, un estil que no insulti la situació de les persones que viuen en precarietat i pobresa. La delegació diocesana de Patrimoni Cultural, així com la Comissió diocesana de patrimoni litúrgic i cultural, podran oferir l'assessorament adequat per assolir-ho.

El treball pastoral amb els pobres és l'objectiu del proper any litúrgic

23 de novembre de 2020

El treball amb els pobres és l'objectiu pastoral de l'Església Arxidiocesana de Barcelona pel proper any litúrgic. Així ho ha anunciat el cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona, al Recés d'Advent, que ha tingut lloc aquest dissabte amb totes les mesures de seguretat sanitària vigents. Per aquesta raó s'ha retransmès en directe pel canal de Youtube de l'arquebisbat. El cardenal, acompanyat pels bisbes auxiliars de l'arxidiòcesi, ha fet èmfasi en la necessitat d'entomar aquest camí pastoral degut a les conseqüències i necessitats derivades de la crisi per la Covid-19.

La importància de la missió evangelitzadora i assistencial de l'Església

El cardenal Omella ha recordat la vigència de l'advertiment «no estimeu només de paraula o amb la llengua, sinó amb obres i de veritat (1 Joan 3,18)» en uns moments on **«l'Església serà aquell hospital de campanya que proposa el Papa si desenvolupa la solidaritat de les diferents formes de pobresa i de sofriment existents, i si és acollidora de tothom».**

En aquest sentit l'arquebisbe de Barcelona ha incidit en la importància del treball i la missió evangelitzadora i assistencial que l'Església realitza, en aquests moments difícils. «Tots hem de posar temps i recursos per anunciar l'Evangeli i ajudar les persones, especialment ara que n'hi ha moltes d'afectades per la duresa de la crisi econòmica provocada per la pandèmia». Per tot plegat ha reiterat la crida a ajudar econòmicament a l'Església i,

d'aquesta manera, poder combatre la pobresa ja que «tots som una gran família, on ens ajudem els uns als altres». Així mateix el cardenal Omella ha demanat que «ens deixem transformar per Déu per veure'l a través dels pobres, a través de la paraula i present en l'Eucaristia. Déu que passa per la nostra vida i ens transforma. Hem de posar-nos al seu davant i fer de la nostra casa l'Església i del nostre cor un lloc de pregària, posem-nos davant Déu i escoltem».

«Com ens interpel·len els pobres?»

El delegat episcopal de Càritas Diocesana de Barcelona, Mn. Josep Matías ha posat en context l'eix dels pobres parlant sobre **«Com ens interpel·len els pobres?»**. «Poc es podia imaginar que l'inici d'aquest eix ens trobaríem enmig d'una pandèmia que ha generat una crisi que augmenta la situació de dolor, de pobresa i de marginació en tantes persones com el que estem vivint» ha començat dient Mn. Matías.

Pel delegat episcopal de Càritas cal posar de manifest que «tots som membres d'una sola família, la família humana». No obstant, la nostra realitat és ben diferent. «Hi ha persones que passen fam, no tenen un habitatge digne, ni tenen un treball que els permeti viure en condicions, que han de migrar de la misèria i la violència; una realitat on hi ha dones maltractades i també tenim situacions d'individualisme, de solitud no desitjada, de culte a la mediocritat, de desig de gaudir de manera immediata sense perspectives de futur, en el fons son pobreses que contemplem arreu de casa nostra» ha assegurat.

Els pobres han de ser protagonistes

Per altra banda, ha recalcat que **«tenir accés a un treball digne, a un habitatge adequat, a poder realitzar-nos íntegrament com a persones, no pot ser una opció o una oportunitat que s'ofereix i que cal agrair, és un dret fonamental de totes les persones i per nosaltres una obligació»**.

Mn. Josep Matías ha recalcat que «el crític silenciós de tants pobres ha de trobar el poble de Déu en primera línia sempre i arreu per donar-los veu, defensar-los i solidaritzar-nos amb ells davant tanta hipocresia i tantes promeses incomplertes i convidar-los a participar en la vida de la comunitat, per tant han de ser protagonistes en les nostres comunitats».

L'AIXECA'T EN PDF

Per tots aquells que vulgueu rebre el nostre butlletí via e-mail, ens podeu fer arribar un correu electrònic a la nostra adreça i us el farem arribar:
psocial@arqbcn.cat

web de "Caminem Junts en la diversitat":
<http://caminemjuntsenladiversitat.blogspot.com/>

Església Arxidiocesana
de Barcelona
DELEGACIÓ DIOCESANA DE
PASTORAL SOCIAL I CARITATIVA

Web pastoralsocial.cat

Sumari

- Apostolat del mar p. 3-4
- Càritas p. 5-7
- Pastoral amb migrants p. 8-10
- Pastoral pels marginats p.11-12
- Pastoral penitenciària p.13-15
- Pastoral de trànsit, bombers i cossos de seguretat p.16
- Any litúrgic pels pobres p.17-20